

**MUSEU NACIONAL
D'ART DE CATALUNYA**

2018

Programació d'exposicions

**MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA**

www.museunacional.cat

Dues grans exposicions, de dimensió i vocació internacional, centren el programa del Museu Nacional d'Art de Catalunya per a l'any 2018. Aquestes exposicions impliquen la col·laboració amb importants museus internacionals i suposen el desplegament de temàtiques i artistes relacionats directament amb les col·leccions permanents del museu, tot establint ponts i noves lectures amb els grans moviments artístics internacionals.

Juntament amb la Fundació Gala Salvador Dalí, el museu prepara la primera gran exposició dedicada a Gala, una figura fonamental per entendre l'univers surrealista. Malgrat la seva notable popularitat, Gala Dalí continua sent encara avui un enigma. L'exposició **Gala Salvador Dalí. Una habitació pròpia a Púbol** reunirà un conjunt excepcional d'obres de Dalí, a més de diferents objectes que van pertànyer a Gala i una selecció d'obres d'altres artistes.

La segona gran mostra que el museu presentarà el 2018 és la dedicada a **William Morris i el moviment Arts and Crafts**, organitzada conjuntament amb la Fundació Joan March. Aquesta exposició explora el gran moviment artístic europeu relacionat amb el modernisme, un dels pilars de les col·leccions del Museu Nacional. És la primera vegada que s'organitza al nostre país una mostra sobre aquest tema i, per fer-ho, ha estat essencial la col·laboració del Victoria and Albert Museum i del British Museum.

Una de les novetats de 2018 serà la posada en marxa d'una sèrie d'exposicions centrades en els anys 50 a 70 del passat segle. La primera d'elles, **L'art a les portes del 68: Pop i noves pràctiques artístiques a Catalunya**, serà una exposició de petit format, fruit de la tasca d'investigació que el museu ha realitzat en aquests últims anys per abordar en profunditat l'art català d'aquest període.

En la mateixa línia, un cop inaugurada la nova presentació de les sales de Renaixement i Barroc i a l'espera de la futura ampliació del museu, s'obriran dues **noves sales** dedicades a **l'art de la postguerra i l'avantguarda**, que amplien els límits del relat històric fins als anys 60 del segle xx. Alhora, el museu es proposa incorporar noves capes de lectura a la col·lecció d'art modern, un treball que tindrà continuïtat en les col·leccions medievals. En el cas de la primera, la proposta inclou la col·laboració amb el Museu Picasso de Barcelona per fer present aquest artista a la col·lecció.

Finalment, les nostres exposicions segueixen viatjant. La mostra dedicada a **Ramon Pichot** es veurà a Lleida i a Girona gràcies a l'Obra Social "la Caixa" i el museu portarà a Brasil una petita exposició d'obres de **Juli González**.

Programació

Exposicions

- William Morris i companyia: el moviment Arts and Crafts a Gran Bretanya** — Del 22 de febrer fins al 21 de maig de 2018 7
- Gala Salvador Dalí. Una habitació pròpia a Púbol** —
Del 5 de juliol al 14 d'octubre de 2018 9
- L'art a les portes del 68: Pop i noves pràctiques artístiques a Catalunya** —
De novembre de 2018 al març de 2019 11

Intervencions a la col·lecció

- Noves sales d'art modern: la llarga postguerra i la possibilitat de l'avantguarda** 13
- Incorporacions a l'exposició permanent i noves lectures de les obres d'art modern** 14

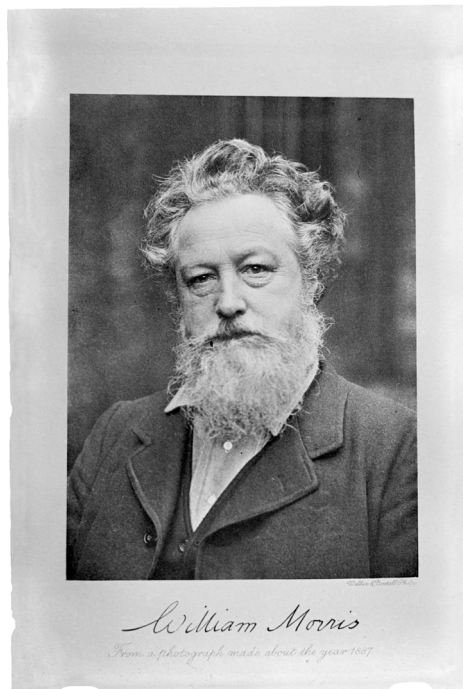
Projectes d'artista

- Pedro G. Romero. Habitació** — 2018 15

Exposicions fora del museu

- Pichot** 17
CaixaForum Lleida: 15 de febrer de 2018 – 22 de juliol de 2018
CaixaForum Girona: 13 de setembre de 2018 – 20 de gener de 2019
- Juli González** 19
São Paulo, Brasil. Segon semestre 2018

William Morris i companyia: el moviment Arts and Crafts a Gran Bretanya

W. Morris

Organitza i produeix

Museu Nacional d'Art de Catalunya i Fundación Juan March
Aquesta exposició s'ha presentat a Madrid, del 6 d'octubre de 2017 al 21 de gener de 2018

Equip curatorial

Manuel Fontán del Junco,
Director de Museus i Exposicions, i María Zozaya,
Cap del Projecte Expositiu,
Fundación Juan March

Comissaries convidades

Joanna Banham, Pat Kirkham
i Karen Livingstone

Dates

del 22 de febrer fins al 21 de maig de 2018

Organitzada pel Museu Nacional d'Art de Catalunya i la Fundación Juan March, aquesta exposició explora en profunditat les múltiples facetes del dissenyador, artesà, empresari, poeta, assagista i agitador social William Morris (1834-1896), així com de les principals figures del moviment britànic *Arts and Crafts*. Aquest moviment compartia amb Morris la preocupació pels efectes negatius de la industrialització, tant sobre les condicions socials i laborals com sobre l'artesania tradicional britànica.

Aquesta exposició s'inscriu en la línia de treball que porta a terme el Museu Nacional per presentar els grans moviments artístics europeus en diàleg amb la seva col·lecció, en aquest cas al modernisme.

La mostra està organitzada en quatre seccions cronològiques i temàtiques i presenta 300 peces importants de mobiliari, tèxtils, papers pintats, joies, vidre, ceràmica, metal·listeria, enquadernacions, pintura, dibuix, gravat i fotografia.

La gran majoria de les obres arriba d'institucions britàniques com el Victoria and Albert Museum, el Fitzwilliam Museum, la National Portrait Gallery, la Tate, la Whitworth Art Gallery, la William Morris Gallery o la William Morris Society, a més d'importantes col·leccions particulars. Destaca un immens tapís realitzat per Morris & Co a la dècada de 1890 que il·lustra la llegenda del Sant Grial, l'exquisit armari d'Ernest Gimson

W. MORRIS. *Brodad Honeysuckle*

W. MORRIS. *Teixit Strawberry Thief*

pintat per Alfred Powell amb imatges de la vida rural als Cotswolds, els magnífics panells brodats per Margaret Macdonald, o una gran finestra de Frank Lloyd Wright.

William Morris (1834-1896) és una de les figures més rellevants de les arts, les lletres i la cultura britànica de finals del segle XIX. En vida, Morris va ser conegut sobre tot com a escriptor, poeta, dissenyador i fundador de la companyia Morris, Marshall, Faulkner & Co. -a partir de 1875 anomenada Morris & Co.- dedicada a les arts decoratives i la decoració d'interiors. També és conegut per ser el fundador i líder indiscutible del moviment que avui en dia coneixem pel nom, simple i compostat a la vegada, d'*Arts and Crafts* -les arts i oficis tradicionals-.

El moviment *Arts and Crafts* va sorgir al voltant de 1880 i es va convertir en la corrent dominant en l'artesania i el disseny britànics fins aproximadament 1914; malgrat que la seva influència va persistir en algunes zones fins a ben entrat el segle XX. L'ideari del moviment, basat en les idees de William Morris sobre el procés de treball, el disseny i la vida en general, no va trigar a traspassar les fronteres de Gran Bretanya, i es va estendre per la resta d'Europa, Estats Units i la resta del món.

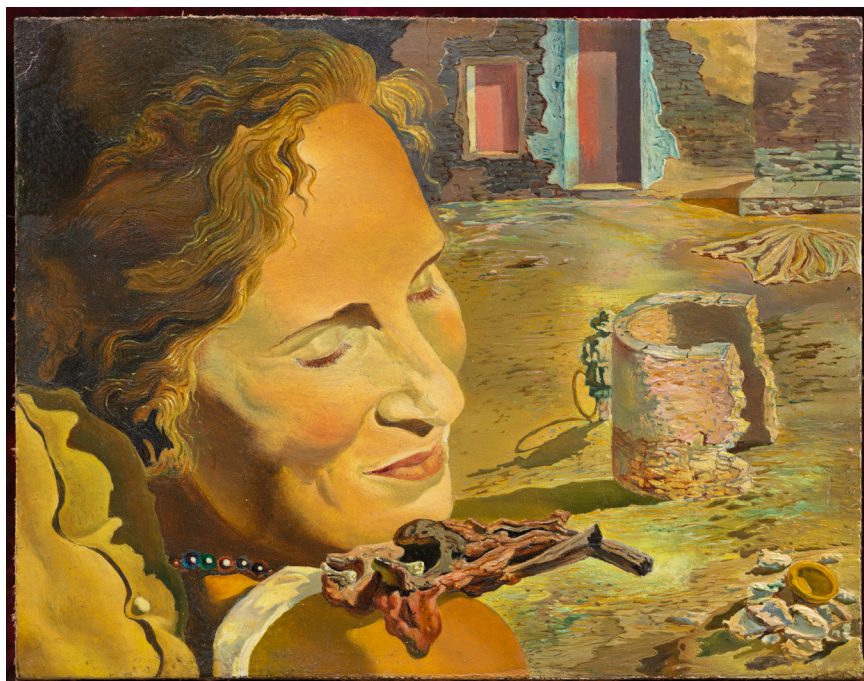
C.F.A VOYSEY. *Taula*

W. MORRIS. *Tapis The Orchard*

Gala Salvador Dalí

Una habitació pròpia a Púbol

SALVADOR DALÍ. *Retrat de Gala amb dues costelles de xai en equilibri sobre la seva espatlla*, c. 1934
© Fundació Gala- Salvador Dalí, Figueres, 2017

Organitzen i produeixen

Museu Nacional d'Art de
Catalunya i Fundació Gala
Salvador Dalí

Comissària

Estrella de Diego, catedràtica
de Historia del Arte (UCM)

Dates

del 5 de julio al 14 de
octubre de 2018

Patrocinat

El Museu Nacional d'Art de Catalunya i la Fundació Gala Salvador Dalí es proposen amb aquesta exposició desvelar a Gala, musa i artista, una figura clau a l'art del segle xx.

Companya de Dalí i abans del poeta Paul Éluard, admirada uns cops, d'altres oblidada si no denostada, Gala és sens dubte un personatge clau de les avantguardes. Sense ella el taulell de joc surrealista apareix incomplet. Els quadres de Max Ernst, les fotografies de Man Ray i Cecil Beaton i sobre tot les obres de Salvador Dalí són molt més que retrats: conformen un recorregut autobiogràfic en el qual, com heroïna postmoderna, Gala va imaginar i crear la seva imatge.

Aquesta exposició permetrà també seguir l'evolució de Salvador Dalí com a pintor i reunirà un conjunt importantíssim de les seves obres, unes 60 en total, entre olis i dibuixos. La mostra presentarà a més una selecció de pintures, dibuixos i fotografies d'altres artistes que van gravitar en l'univers surrealista, com Max Ernst, Picasso, Man Ray i Cecil Beaton o Brassaï. També s'exposarà per primera vegada un interessant conjunt de cartes, postals i llibres, a més de vestits i objectes del tocador personal de Gala. En total l'exposició reunirà unes 180 obres que permetran reconstruir la figura complexa i fascinant de Gala.

La mostra descobrirà una Gala que es camufla de musa mentre construeix el seu propi camí com a artista: escriu, imagina i crea la seva

ERIC SCHAAL. *Gala treballant al Somni de Venus*. 1939. Eric Schaal
© Fundació Gala- Salvador Dalí, Figueres, 2017

SALVADOR DALÍ. *Dalí d'esquena pintant Gala d'esquena eternitzada per sis còrnies virtuals provisionalment reflectides a sis miralls vertaders*. 1972-1973
© Fundació Gala- Salvador Dalí, Figueres, 2017

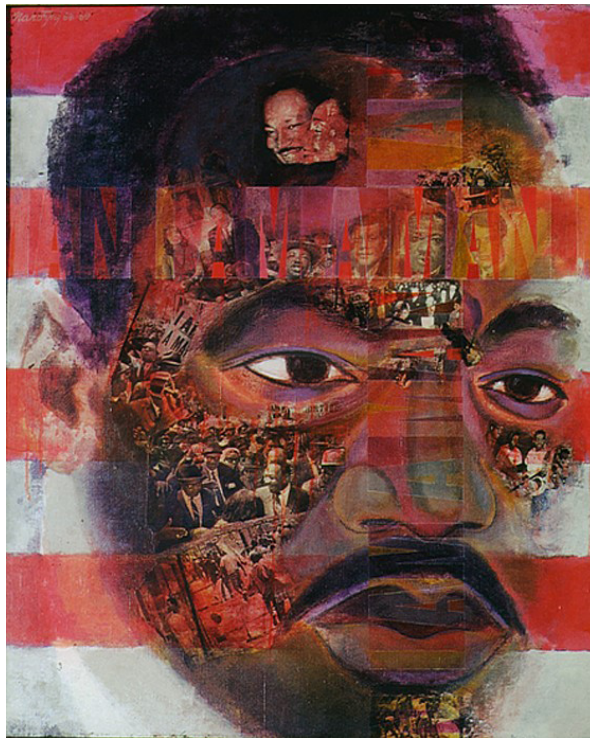
pròpia imatge, a més de convertir-se en essencial en el desenvolupament artístic de Dalí.

“Qui va ser, en realitat, Gala? Qui va ser aquesta dona que no passa desapercebuda a ningú, que desperta l’odi de Breton o Buñuel; l’amor incondicional de Eluard o Dalí; la passió de Max Ernst; l’amistat lleial de Crevel, la model de Man Ray... ¿Va ser, sobretot, una musa inspiradora d’artistes i poetes? O va ser més aviat una creadora, encara que tingui poques obres signades, tot just un parell d’objectes surrealistes avui perduts, alguns cadàvers exquisits i les pàgines d’un diari? Gala va ser una dona creativa que escriu, llegeix, dissenya la seva roba i també, dissenya la seva pròpia imatge quan la retrata Dalí, coautora de tants treballs del seu segon marit, Salvador Dalí, que sovint signa amb el nom de tots dos, “Gala-Salvador Dalí”. Tot i que es podria anar encara una mica més lluny: si pensem que Dalí no és només els quadres que pinta sinó la imatge que construeix, fins a quin punt no es pot dir que Gala forma part d’aquesta maniobra de “l’artista com a obra d’art”? aquestes són algunes de les preguntes que Estrella de Diego planteja en aquesta exposició.

Mai fins avui s’havia proposat en l’àmbit internacional una exposició dedicada a Gala, en part pels preconceptes respecte a la seva persona i en part per l’extrema fragilitat de moltes de les peces essencials per reconstruir el seu retrat.

Les obres d’aquesta exposició procediran principalment de la Fundació Gala Salvador Dalí, que aporta més de 40 obres, però també de col·leccions privades i museus internacionals com el Museu Dalí de St. Petersburg (Florida); el Haggerty Museum of Art (Milwaukee); el Centre d’Art Georges Pompidou (París); la Bayerische Staatsgemäldesammlungen, Pinakothek der Moderne (Munic); el Museu di Arte Moderna i Contemporània di Trento i Rovereto (Rovereto); la Fundación Thyssen-Bornemisza o el Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia (Madrid), entre d’altres.

L'art a les portes del 68: Pop i noves pràctiques artístiques a Catalunya

NORMAN NAROTZKY. *I Am a Man*, 1968-1969

Organitza i produeix

Museu Nacional
d'Art de Catalunya

Comissaris

Alex Mitrani i Imma Prieto

Dates

Novembre 2018-març 2019

Aquesta serà la primera d'una sèrie d'exposicions-focus que es proposen investigar fenòmens i marcs temporals concrets per tal de fer una lectura analítica de l'art català de postguerra.

En coincidència amb els 50 anys del maig de 68, la mostra abordarà les propostes artístiques que es van produir a Catalunya durant la segona meitat de la dècada dels anys seixanta del segle xx i que compartien els ideals de renovació generacional i revolució que van esclatar en diversos nuclis internacionals.

Raoul Vaneigem, al seu *Tractat de saber viure per a ús de les noves generacions* (1967) parlava de l'entrada dins "una era enterament nova". A *L'home unidimensional* (1964), Hebert Marcuse va explicitar l'emergència d'el "gran rebuig" com a inici d'una revolta d'ordre cultural que havia de transformar la societat de dalt a baix.

El període que tractarà aquesta exposició ha patit fins ara una certa indefinició per part de la historiografia, que no sempre els ha sabut encaixar, entre l'ocàs de l'informalisme i la irrupció del conceptual. És el moment de l'emergència del Pop Art i la Nova Figuració, que superava els posicionaments existencialistes de postguerra per assajar altres formes de resistència en les quals l'homologació amb els models culturals internacionals és fonamental.

Francesc Artigau o Robert Llimós, acompanyats dels valencians d'Equipo Crónica, utilitzen la figuració amb clara intenció política i crítica amb

ANTONI MIRALDA. *Projecte de monument per a un jardí*, 1969. Col·lecció MACBA. Fundació MACBA © Antoni Miralda, VEGAP, Barcelona, 2017. Foto: Tony Coll

JORDI GALÍ. *Panteón Duo Dinámico*, 1968

la societat de consum i amb el poder. La incitiava d'Estampa Popular, reflexa alguns dels temes conflictius del moment, com la política exterior dels Estats Units d'Amèrica. Paral·lelament, alguns s'apropen a les visions de la psicodèlia, com Antoni Porta (Evru). D'altres, com Antoni Llena, en un camí de renúncia radical, exploren l'art pobre. L'anomenat per Cirici "Grup del Maduixer" realitza experiments fonamentals, com la primera obra de videoart de l'Estat, *Primera mort* (1969). A París, Antoni Miralda, Jaume Xifra, Benet Rossell o Joan Rabascall exploren el llenguatge de la performance i preparen formes de conceptualització on els rituals i el símbols es fan servir de manera desmitificadora i crítica.

Apareix una nova generació d'artistes que tenen referents i aspiracions molt diferents a les de la immediata postguerra (la de Dau al Set i l'informalisme) però entre aquests trobem alguns casos que assumeixen els nous problemes socials i estètics, com Norman Narotzky o Amèlia Riera. Els llocs de l'art són també determinants en aquests anys, no només les galeries sinó els domicilis particulars, com la Casa del Maduixer o els jardins, com la casa de Vallvidrera d'Arranz-Bravo-Bartolozzi, entre d'altres.

Potser contradictori i efímer, l'art d'aquests anys mostra la connexió amb la modernitat internacional lligada als nous paradigmes de llibertat i revolució. Aquests artistes es mouen entre la militància política i l'individualisme hedonista, entre la reivindicació de la pintura figurativa i les noves pràctiques expandides o immaterials.

Pacifisme, revolució sexual, crítica al capitalisme, exploració sense límits de la creativitat individual, són alguns dels reptes fonamentals manifestats per aquests artistes, als quals s'afegeix la resistència al context específic del franquisme. La mostra retratarà un moment de tensió i entusiasme que va obrir les portes a una nova sensibilitat.

Noves sales per l'art de la postguerra i l'avantguarda

RÀFOLS CASAMADA, *El balcó*.
Museu Nacional d'Art de Catalunya

Conservador

Alex Mitrani, doctor en història de l'art

El Museu Nacional obrirà dues noves sales que perllonguen el relat històric fins entrats els anys seixanta. A l'espera de l'ampliació futura del museu, aquestes sales seran una prefiguració del desplegament de l'art dels anys posteriors a la Guerra Civil i funcionaran com una exposició flexible i experimental dins de la col·lecció permanent.

La reconstrucció històrica del període de la llarga postguerra encara està en procés i el cànon en discussió. En aquests anys, l'art a Catalunya passa de la resistència i l'aïllament a la resposta crítica i la normalització dins el context internacional.

Es presentaran aquí les obres que constitueixen el fons del museu sobre art de postguerra, amb una entrada regular de noves incorporacions. S'assajaran també orientacions i interpretacions sobre el període. Per això comptarem amb obres en préstec procedents d'altres museus com el MACBA i de particulars. L'àmbit es planteja de manera flexible, amb una renovació anual i intervencions puntuals per reforçar i enriquir les propostes.

Per aquest primer muntatge es farà un relat sintètic, en base a unes fites clau, de l'art que va de la recuperació de l'avantguarda a la dècada dels quaranta fins l'aparició de l'informalisme. Destaca el paper referencial de Joan Miró i l'esperit de resistència de l'avantguarda que protegeix. S'apunta el valor de figures d'enllaç amb la moder-

nitat amb un esperit afrancesat i líric, com Ramon Rogent. Es recull l'impacte de Dau al Set i es marca la transició cap a l'abstracció informalista, que no s'entén en termes de la contraposició de rivalitats entre figuració i abstracció sinó d'una manera orgànica i fluida entre ambdues opcions artístiques. Tàpies és la figura de referència, però destaquen també figures essencials des de la marginalitat perifèrica, com Manuel Duque.

OTHO LLOYD. *Plaça de Sant Agustí Vell*

JOAN PONÇ. *La presó*, 1950. Col·lecció MACBA.
Dipòsit de la Generalitat de Catalunya. Antiga Col·lecció
Salvador Riera. © Joan Ponç, VEGAP, Barcelona, 2017.
Foto: Gasull Fotografia

Incorporacions a la permanent i noves lectures de les obres d'art modern

Conservadors

Eduard Vallès
Mariàngels Fondevila
Elena Llorens

El Museu Nacional tornarà a enfocar l'atenció sobre la col·lecció d'art modern per impulsar el desplegament iniciat amb la presentació de la col·lecció, a finals de 2014. En aquest sentit s'intensificarà la tasca de mediació amb noves capes de lectura de les obres i la col·lecció per fer-la més accessible als diferents públics. S'inclouran progressivament obres dels artistes d'avantguarda a partir de fons d'altres institucions i col·leccions particulars. Una de les novetats serà la col·laboració amb el Museu Picasso de Barcelona per reforçar la presència d'aquest artista a la col·lecció.

Projectes d'artista

Habitació

Txeques psicotècniques
d'Alphonse Laurencic

Organitza i produeix

Museu Nacional
d'Art de Catalunya

Comissaris

Àngel Calvo Ulloa i Nuria
Enguita

Un projecte de

Archivo F.X. amb Pedro G.
Romero i la col·laboració de
Lola Lasurt, Patricia Gómez
& María Jesus González i
Álvaro Perdices

A les sales dedicades a la Guerra Civil, dins la col·lecció d'art modern, s'exposaran els treballs de Archivo F. X. al voltant de les anomenades txeques psicotècniques d'Alphonse Laurencic instal·lades als temples dels carrers Valmajor i Zaragoza de Barcelona i al convent de Santa Úrsula de València entre 1937 i 1939.

La instal·lació inclourà material documental, fotografies, films i bibliografia que expliquen la seva funció i significat.

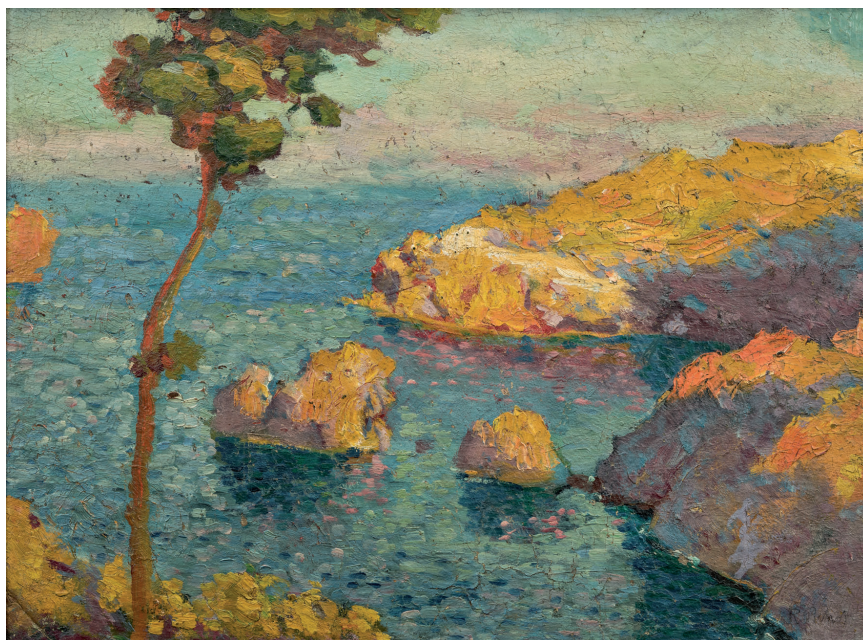
Aquesta instal·lació s'emmarca en el treball realitzat per l'artista Pedro G. Romero des de finals dels anys 90 sobre les txeques psicotècniques que Alfons Laurencic va construir entre 1937 i 1939 per al Servei d'Informació Militar, S.I.M., de l'Exèrcit republicà espanyol. El fet que aquestes construccions es realitzaran en espais sagrats, temples i convents confiscats a l'Església catòlica, posa en evidència els antagonismes que interessen a l'artista: estètica, coneixement i violència que es donen alhora com a art experimental i com profanació religiosa.

Obra Social "la Caixa"

Exposicions fora del museu

Ramon Pichot. D'Els Quatre Gats a la Maison Rose

RAMON PICHOT. *Cala Nans, Cadaqués*, c. 1900.
Col·lecció Família Pichot. ©Josep Casanova

Organitzen y produeixen

Museu Nacional d'Art
de Catalunya i Obra Social
"la Caixa"

Comissària

Isabel Fabregat, doctora en
història del l'art

Dates

CaixaForum Lleida: 15 de
febrer de 2018 – 22 de juliol
de 2018

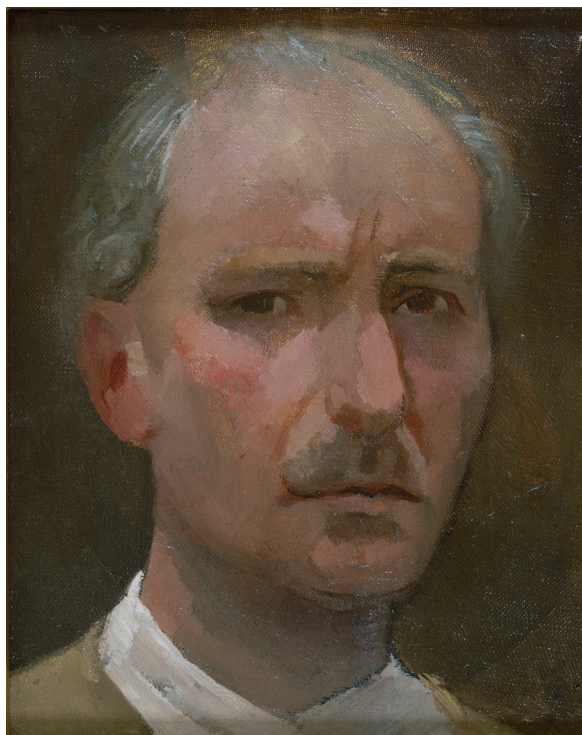
CaixaForum Girona: 13 de
setembre de 2018 – 20 de
gener de 2019

Després de la seva presentació a Barcelona, al Museu Nacional, **Ramon Pichot. D'Els Quatre Gats a la Maison Rose** es podrà veure a CaixaForum Lleida i a CaixaForum Girona durant el 2018 gràcies a la col·laboració en aquest projecte amb l'Obra Social "la Caixa".

Ramon Pichot (Barcelona, 1871 – París, 1925) és una de las figures destacades de l'art català de finals del segle XIX. L'exposició presenta pintures, dibuixos i gravats, la majoria procedents de col·leccions particulars i ofereix, per primera vegada, una visió global de l'obra d'aquest artista, en gran mesura desconeguda pel gran públic.

Aquesta mostra proposa un itinerari vital i artístic a través de tres llocs clau per a l'artista: la Barcelona modernista, el París d'inicis del segle XX i Cadaqués, el poble de l'Empordà que gràcies a Pichot va esdevenir inspiració i lloc de trobada de nombrosos artistes.

Juli González

JULI GONZÁLEZ. Autorretrat. Museu Nacional d'Art de Catalunya

Organitzen

Fundació Tomie Ohtake,
Arteris i Museu Nacional
d'Art de Catalunya

Comissària

Elena Llorens

Dates

São Paulo, segon semestre
de 2018

El Museu Nacional d'Art de Catalunya custodia una de les col·leccions més importants, en quantitat i qualitat, d'obres de Juli González (1876-1942), arran de la donació que en va fer a la dècada de 1970 la seva filla Roberta. Aquesta circumstància permet ara al museu presentar al Brasil, amb caràcter antològic, l'art de González desplegat en totes les seves etapes i registres creatius (metal·listeria, pintura, dibuix i escultura), per tal de valorar un cop més aquesta figura capdavantera de l'avantguarda internacional, pare de l'escultura moderna en ferro.

**MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA**

Oficina de premsa

Tel. 93 622 03 60
premsa@museunacional.cat

Parc de Montjuïc
Barcelona
www.museunacional.cat

  @MuseuNac_Cat